

Sygn. akt V CSK 404/14

POSTANOWIENIE

Dnia 11 lutego 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wojciech Katner

w sprawie z wniosku A. B. i H. B.

przy uczestnictwie T. S.A. w K.

o ustanowienie służebności przesyłu,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 11 lutego 2015 r.,

na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawców

od postanowienia Sądu Okręgowego w W.

z dnia 12 lutego 2014 r., sygn. akt II Ca [...],

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

**2) ustala, że każdy uczestnik ponosi koszty postępowania
kasacyjnego związane ze swym udziałem w sprawie.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 12 lutego 2014 r. Sąd Okręgowy w W. oddalił apelację wnioskodawców A. B. i H. B. od postanowienia Sądu Rejonowego w O. z dnia 24 września 2013 r., którym oddalony został wniosek o ustanowienie służebności przesyłu. Oddalając apelację Sąd drugiej instancji podzielił ustalenia faktyczne i ocenę prawną Sądu Rejonowego odnośnie do braku przesłanek ustanowienia służebności ze względu na skuteczny zarzut uczestnika postępowania T. S.A. w K. o zasiedzeniu przez uczestnika służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu posadowionych na nieruchomości wnioskodawców urządzeń linii elektroenergetycznej średniego napięcia wraz z trójnożnym słupem, najprawdopodobniej jeszcze przed II wojną światową; zasiedzenie ustalono na dzień 19 lipca 2007 r.

W skardze kasacyjnej wniesionej w imieniu wnioskodawcy (z załączonego pełnomocnictwa wynika, że chodzi o dwoje wnioskodawców) zarzucone zostało zaskarżonemu postanowieniu naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 285 § 2 k.c. i art. 305¹ k.c. przez ich pominięcie, art. 176 k.c. przez doliczenie do okresu posiadania służebności okresu do dnia 1 lutego 1989 r., a także naruszenie przepisów postępowania przez nierozpoznanie sprawy co do istoty. Pełnomocnik wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną uczestnik wniósł o jej odrzucenie, ewentualnie o jej oddalenie z zasądzeniem kosztów postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Najpierw rozpoznać należy najdalej idący zarzut uczestnika, to znaczy o odrzucenie skargi z uwagi na podniesiony przez niego brak określenia w skardze zarówno zakresu zaskarżenia, jak i zakresu żądanego uchylenia zaskarżonego postanowienia. Rzeczywiście, w skardze nie zostało to wyraźnie wskazane. W orzecznictwie Sądu Najwyższego jest utrwalone stanowisko, że tego rodzaju braki są nienaprawialne i co do zasady dyskwalifikują skargę, sporządzaną przez profesjonalnego pełnomocnika strony skarżącej orzeczenie (por. wśród wielu postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2013 r., II CSK 408/12).

Jednocześnie jednak orzecznictwo i popierające je stanowisko doktryny dodaje, że surowe konsekwencje odrzucenia skargi ze względu na niezachowanie wymagań stawianych skargom kasacyjnym przez art. 398⁴ § 1 pkt 1 i 3 k.p.c. nie dotyczą sytuacji, gdy ze sformułowań użytych w skardze oraz z istoty rozpoznawanej sprawy wynika, że skarga może obejmować tylko całe zaskarżone orzeczenie oraz że żądanie jego uchylenia może dotyczyć tylko całości orzeczenia. W niniejszej sprawie ma się do czynienia z taką właśnie sytuacją, a więc odrzucenie skargi nie miałoby uzasadnienia.

Skarga kasacyjna pełnomocnika wnioskodawców nie mogła natomiast zostać przyjęta do rozpoznania, gdyż nie spełnia przesłanek określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Przepis ten stanowi, że Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, między innymi, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), także gdy istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2).

We wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, identycznie sformułowanym jak w innych podobnych sprawach, wobec tego samego uczestnika pełnomocnik wskazał na sześć istotnych, jego zdaniem zagadnień prawnych budzących wątpliwości w orzecznictwie i wymagających wyjaśnienia. Chodzi w nich o dopuszczalność ustanowienia służebności gruntowej odpowiadającej służebności przesyłu bez określenia nieruchomości władnącej, o rozpoznanie zarzutu zasiedzenia bez wskazania konkretnej treści zasiedzianej służebności, o ustalenie treści zasiedzianej służebności w okolicznościach podniesionych przez uczestnika, a także o to, czy służebność przesyłu jest szczególnym rodzajem służebności gruntowej, wreszcie – w zależności od pozytywnej lub negatywnej odpowiedzi na pierwsze zadane pytanie, czy można było przed uregulowaniem służebności przesyłu w kodeksie cywilnym nabyć przez zasiedzenie służebność o takiej treści, jak w niniejszej sprawie i czy okres posiadania służebności, o jakiej mowa można doliczyć do okresu posiadania niezbędnego do stwierdzenia zasiedzenia tej służebności.

Przystępując do rozważenia wymienionych kwestii, należy najpierw podnieść, że pełnomocnik wnioskodawców bezzasadnie połączył w jedną dwie odrębne przesłanki uzasadniające przyjęcie skargi do rozpoznania. Czym innym bowiem jest występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398¹ § 1 pkt 1 k.p.c.), a czym innym wątpliwości (które wymagają kwalifikowania ich jako poważne) w orzecznictwie związanych z wykładnią przepisów prawa (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.). Formulowane zagadnienia prawne nie mogą także stanowić sobą pytań odnoszących się wprost do rozstrzygnięcia sprawy, gdyż to należało do sądów w toku instancji, a Sąd pierwszej i drugiej instancji w tej sprawie odpowiedział uzasadniając oddalenie wniosku.

Zagadnienie prawne przedstawiane Sądowi Najwyższemu musi być nowe, dotąd nierozpatrywane, którego rozstrzygnięcie będzie mieć znaczenie dla rozwoju prawa, a jednocześnie służyć do rozpoznania konkretnej sprawy (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 3 marca 2010 r., II UK 363/09 oraz z dnia 5 grudnia 2008 r., III CZP 179/08, nie publ.). W obszernym uzasadnieniu pełnomocnika wnioskodawców mającemu przekonać Sąd Najwyższy do wystąpienia podstawy przyjęcia skargi nie można było dopatrzyć się nowości stawianych zagadnień i pytań. Przez przytoczone w uzasadnieniu wniosku orzeczenia Sądu Najwyższego, dawniejsze i nowsze skarżący częściowo sami odpowiedzieli na stawiane pytania w kierunku zgodnym z zaskarżonym postanowieniem. Częściowo pominęli orzeczenia im niewygodne, a odpowiadające na wszystkie pozostałe kwestie, podniesione w postawionych zagadnieniach (pytaniach). Jak trafnie wskazał uczestnik, przytaczając co najmniej kilkanaście orzeczeń Sądu Najwyższego wątpliwości w zakresie wykładni stosowania prawa podniesione przez pełnomocnika skarżących zostały już w dotychczasowym orzecznictwie rozstrzygnięte i zgodnie z utrwalonym w takim wypadku stanowiskiem Sądu Najwyższego brak jest przesłanek do przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. Ponadto należy zwrócić uwagę na postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 czerwca 2014 r., V CSK 559/13, którym odmówione zostało przyjęcie skargi w tożsamy sposób z obecnymi okolicznościami faktycznymi i prawnymi, z udziałem tego samego uczestnika postępowania.

Mając to na uwadze należało na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzec jak w sentencji, rozstrzygając o kosztach postępowania na podstawie art. 520 § 1 w związku z art. 391 § 1, art. 13 § 2 i art. 398²¹ k.p.c.